

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/22/2021
Identifikačné číslo spisu:	5119010308
Dátum vydania rozhodnutia:	20.04.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5119010308.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 20. apríla 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného S. K. a spol. pre zločin krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. b) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného S. K. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/74/2020, z 26. novembra 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného S. K. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 48T/23/2019, z 19. februára 2020 v spojení s opravným uznesením z 9. apríla 2020 (vedené pod tou istou sp. zn.) boli obvinení S. K., N. H. a K. H. uznaní za vinných zo spáchania prečinu krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 212 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečinu poškodzovania cudzej veci formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustili na skutkovom základe, že

v nočných hodinách dňa 03.09.2017 po predchádzajúcej spoločnej dohode prišli na motorovom vozidle zn. Citroën Jumper, modrej farby, ev. č. J.-XXXD., ktoré riadil S. K., k neobývanej novostavbe rodinného domu bez popisného čísla, nachádzajúcej sa v obci J., časť J., okr. D., ktorá bola pripravená na nasťahovanie, pričom K. H. s S. K. za použitia sily otvorili garážovú bránu, cez ktorú spoločne vošli do domu, z ktorého demontovali a následne odcudzili vstavanú kuchynskú linku, chladničku, umývačku riadu, digestor, rýchllovarnú kanvicu, rezačku na dlažbu zn. Scheppach, elektrický kotol zn. Thermona, zásobník na teplú vodu, dve umývadlá, tri batérie zn. Hansgrohe, dve zrkadlá, záchodovú misu, 3 kusy interiérových drevených dverí, záhradný nábytok, lehátko, priemyselný vysávač, rádio, dve otvorené balenia kávy, smotanu do kávy, čistiace prostriedky, krabice skrutiek do sadrokartónu, filtračnú zostavu na studňu a rôzne iné drobnosti, ktoré postupne nakladali do vozidla Citroën Jumper, zatiaľ čo N. H. dával pozor a svietil im baterkou, taktiež zvesili z pántov a potom preniesli do chodby a tam podpálili tri kusy interiérových drevených dverí a do obývacej izby nanosili a zapálili kartónové krabice, rôzne obaly z garáže a starší maliarsky rebrík a potom z miesta odišli, pričom svojím konaním spôsobili K. H. škodu

odcudzením vecí najmenej vo výške 9.618,27 Eur a poškodením domu jeho zadymením mu spôsobili škodu najmenej vo výške 3.500,- Eur.

Za to bol S. K. uložený podľa § 212 ods. 2, § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. h) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 16 (šestnásť) mesiacov; pričom výkon trestu odňatia slobody mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložený s určením skúšobnej doby podmienene odkladu výkonu tohto trestu podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona vo výmere 24 (dvadsaťštyri) mesiacov. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bola obvinenému uložená (spoločne a nerozdielne s ďalšími obvinenými) povinnosť nahradiť škodu poškodenému K. H., nar. X. S. XXXX, J. XXX, XXX XX J., vo výške 13.118,27 eur. Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku súd poškodeného K. H., so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Krajský súd v Žiline ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolaní obvineného S. K. a obvineného N. H. rozhodol uznesením, sp. zn. 3To/74/2020, z 26. novembra 2020 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. f), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením, vo výroku, ktorým bol podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodený K. H. so zvyškom nároku na náhradu škody odkázaný na civilný proces.

Obvinený S. K. podal prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu].

V dovolaní obvinený argumentoval aj takto:

„Bolo porušené jeho právo na obhajobu v súvislosti s kontradiktornosťou konania a s tým súvisiacim porušením práva na spravodlivý proces. Obvinení K. H. N. H., ktorí ho krivo obvinili z účasti na danom skutku, boli požiadaní 20. septembra 2017 o podanie informácie v zmysle Zákona o Policajnom zbore. Následne boli toho istého dňa obaja vypočutí v pozícii svedkov. Výpovedať mali voči jeho osobe tendenčne a krivo. Jemu bolo právo na vypočutie za účelom preukázania svojej nevinu, či už podľa citovaného zákona alebo v postavení svedka, upreté. Nebol prítomný na výsluchoch menovaných obvinených, nebol o nich oboznámený, rovnako tak o práve účasti na týchto úkonoch. Všetky výsluchy v prípravnom konaní boli vykonané v rozpore so zásadou konradiktornosti a nemohli tak byť použité a prečítané na hlavnom pojednávaní. Jediným dôkazom proti nemu sú výpovede spoluobvinených z prípravného konania, ktoré však neboli vykonané v súlade s uvedenou zásadou a sú preto procesne nepoužiteľné. Za dôkazy preukazujúce jeho vinu nemožno považovať znalecký posudok Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru Slovenská Ľupča č. PPZ-KEU-SL-EXP-2017/2588, správu telekomunikačnej spoločnosti O2, výsluch K. T. z 24. januára 2018 a tiež úradný záznam zo 6. septembra 2017“.

Navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, aby zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a prikázal Okresnému súdu Žilina vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka nasledovne:

„V trestnej veci nedošlo k závažnému porušeniu práva na obhajobu a argumentácia obvineného nie je dôvodná. Vyšetrovateľ v prípravnom konaní ako i súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní rešpektovali ustanovenia Trestného poriadku, pokiaľ ide o práva obvineného na obhajobu. To v podstate potvrdil aj odvolací súd, a to tak, čo sa týka možnosti obvineného vyjadriť sa k výpovediam spoluobvinených v prípravnom konaní a možnosti klásť im otázky ako i možnosti účasti obvineného na hlavnom pojednávaní a s tým súvisiacimi právami vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, klásť vypočúvaným osobám otázky, navrhovať dôkazy. Skutkové zistenia poskytovali dostatočný podklad pre konštatovanie, že obvinený naplnil zákonné znaky skutkových podstat trestných činov kladených mu za vinu“.

Prokurátorka navrhla, aby dovolací súd dovolanie obvineného S. K. odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku. Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm.

d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada práva na obhajobu obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného S. K. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval tým, že bolo porušené jeho právo na obhajobu v súvislosti s kontradiktornosťou konania, a tak došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Porušenie obvinený videl v spojitosti s výsluchmi K. H. a N. H. z 20. septembra 2017.

Pokiaľ ide o obvineným rozporovanú kontradiktornosť, tá sa považuje za všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces. Spolu s právom na obhajobu je jeho najzákladnejším princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Neexistuje spravodlivosť bez kontradiktórnej diskusie a čím skôr k nej dôjde, tým väčšia je nádej na objektivnosť. Kontradiktórna diskusia je kráľovskou cestou pri hľadaní pravdy. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje

predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktórnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. To znamená, že ak nemôže byť svedok vypočutý kontradiktórne na hlavnom pojednávaní, musí mať obhajoba možnosť vypočuť takéhoto svedka kontradiktórne už v prípravnom konaní. Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradiktórneho prejednávania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo o sebe neodporuje čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

Kontradiktórnosť je upravená v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru, podľa ktorého každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

d) vypočúvať alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a vypočutie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;

V slovenskom právnom poriadku kontradiktórnosť upravuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 2, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Trestný poriadok sa kontradiktórnosti a rovnosti strán venuje v ustanoveniach:

§ 2 ods. 14

Strany sú si v konaní pred súdom rovné.

§ 263

(1) Namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

(2) Súhlas obžalovaného nie je potrebný, ak sa výslovne vyjadril, že sa na hlavnom pojednávaní nezúčastní, alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, alebo ak sa na hlavné pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil, alebo sa bez vážneho dôvodu vzdialil z pojednávacej siene, alebo ak prokurátor navrhol v obžalobe čítať výpoveď svedka a obžalovaný po doručení výzvy podľa § 240 ods. 3 takého svedka nenavrhol vypočuť osobne. V uvedených prípadoch stačí súhlas prokurátora. O tejto skutočnosti musí byť obžalovaný v predvolaní poučený.

(3) Zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a

a) taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo, alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch, alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca,

b) išlo o neodkladný úkon alebo neopakovateľný úkon, alebo

c) taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať.

(4) Zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130, možno prečítať len za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

(6) Strany môžu namietať spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietať prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. O námietke rozhodne predseda senátu. Ak námietke vyhovie, vypočúvaný nie je povinný na otázku odpovedať a táto otázka sa do zápisnice nezapíše, alebo sa zo zápisnice vyčiarkne. O námietke proti otázke predsedu senátu, sudcu alebo prísediaceho rozhodne senát.

§ 264

(1) Ak sa svedok odchýli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť na návrh prokurátora, obžalovaného alebo obhajcu zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach.

(2) Predloženie skoršej výpovede podľa odseku 1 spočíva v prečítaní tých častí zápisnice o skoršom výsluchu, ku ktorým sa má vyslúchaný vyjadriť a vysvetliť rozpory medzi svojimi výpoveďami. Zápisnicu prečíta tá zo strán, ktorú určí predseda senátu, ak zápisnicu neprečíta sám alebo ním poverený člen senátu.

Z týchto ustanovení vyplýva, že kontradiktórny charakter hlavného pojednávania bude zachovaný pri prečítaní zápisnice o výpovedi svedka (alebo spoluobvineného) len vtedy, ak táto výpoveď bola vykonaná kontradiktórne v prípravnom konaní, t. j. ak výsluch takého svedka bol uskutočnený za prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu alebo ak prítomnosť pri tomto úkone im bola reálne umožnená (hoci ju napr. nevyužili).

Európsky súd pre ľudské práva vyslovil v nasledujúcich veciach takéto právne závery:

- Unterpetinger p. Rakúsku, rozsudok z 24. novembra 1986 - sťažovateľ bol obvinený z ublíženia na zdraví svojej manželke a nevlastnej dcére. Výhlásil, že sa necíti vinný. Svedkyne boli vypočuté vyšetrovateľom v prípravnom konaní. Na hlavnom pojednávaní odmietli vypovedať. Na návrh prokurátora boli prečítané ich výpovede z prípravného konania. ESLP vyslovil, že prečítanie výpovedí svedkov z prípravného konania je prípustné, ak tieto boli získané v súlade s právami obhajoby. Ďalej uviedol, že obžaloba bola založená hlavne na výpovediach jeho manželky a nevlastnej dcéry a vnútroštátny súd ich výpovede z prípravného konania považoval za dôkaz o pravdivosti obvinenia. Majúc na pamäti, že obvinený nemal možnosť v žiadnom štádiu konania klásť otázky osobám, ktorých výpovede sa prečítali na pojednávaní, dospel k záveru o porušení práva obvineného na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Kostovski p. Holandsku, rozsudok z 20. novembra 1999 - sťažovateľ bol odsúdený za bankové lúpežné prepadnutie na základe prečítaných výpovedí dvoch anonymných svedkýň z prípravného konania. Na hlavnom pojednávaní svedkyne neboli vypočuté. ESLP vyslovil, že v princípe sa musia všetky svedecké výpovede uskutočniť v prítomnosti obvineného. Použitie svedeckých výpovedí, ktoré sa získali v štádiu vyšetrovania, je prípustné, pokiaľ sa rešpektovalo právo na obhajobu. Obvinený musí mať adekvátnu a dostatočnú príležitosť na to, aby mohol v čase, keď sa urobila svedecká výpoveď, alebo v neskoršom štádiu konania poprieť ju a klásť svedkom otázky. V tomto prípade obvinenému nebola takáto príležitosť poskytnutá, a preto rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Luca p. Taliansku, rozsudok z 27. februára 2001 - sťažovateľ bol odsúdený za prechovávanie omamných látok na základe prečítanej výpovede spolupáchateľa získanej v prípravnom konaní. Spolupáchateľ na pojednávaní odmietol vypovedať. ESLP vyslovil, že dôkazy musia byť zásadne vykonané pred obvineným na verejnom pojednávaní na účely ich kontradiktórneho prerokovania. Môže byť potrebné opierať sa o výpoveď z prípravného konania. Obvinený však musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď buď počas vyšetrovania alebo počas pojednávania. Ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemohol nikdy vypočuť, alebo dať vypočuť, právo na obhajobu je skrátené spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 Dohovoru.

Podobne aj v ďalších rozhodnutiach ESLP - Craxi p. Taliansku, Pacula p. Lotyšsku, Melnikov p. Rusku, Mariana Marinescu p. Rumunsku, Emen p. Turecku, Balšán p. Českej republike, Breukhoven p. Českej republike, Tseber p. Českej republike a iné.

S ohľadom na vyššie uvedené a po nazretí do predloženého spisu, najvyšší súd konštatuje, že výsluchy spoluobvinených K. H. (č. l. 14 - 20, 82 - 84) z 20. septembra 2017 a N. H. (č. l. 21 - 28, 77 - 81) z 20. septembra 2017 boli a sú pre účely preukazovania viny obvineného S. K. nepoužiteľné, pretože neboli vykonané v súlade s princípmi kontradiktórnosti. Uvedenú skutočnosť si ale uvedomili aj sudy nižších stupňov a správne pri rozhodovaní o vine obvineného S. K. na tieto výpovede menovaných neprihliadali. Okresný súd na strane 10 svojho rozsudku hodnotil len iné vo veci zabezpečené dôkazy a nie procesne nepoužiteľné výpovede spoluobvinených H. a H., na ktoré vôbec neprihliadal.

Pokiaľ obvinený v dovolaní tvrdí, že „Jediným dôkazom proti nemu sú výpovede spoluobvinených z prípravného konania“ ide o tvrdenie nezodpovedajúce realite, pretože ich výpovede neboli vôbec „použité proti nemu“ na preukazovanie jeho viny.

Okresný súd Žilina sa správne pri rozhodovaní neopieral o nepoužiteľné dôkazy, na hlavnom pojednávaní ich ani nevykonával a vinu S. K. oprel o iné dôkazy tvoriace ucelenú reťaz dôkazov (viď str. 10 - 12 rozsudku). To isté platí aj o odvolacom súde (viď str. 4 - 7 jeho uznesenia).

Konfrontácia ako najvyššia možná forma kontradiktórnosti zodpovedá právu na spravodlivý proces a tento procesný prostriedok je v plnej miere použiteľný na preukazovanie viny obvineného. Preto okresný súd v súlade so zákonom ako procesne použiteľné usvedčujúce dôkazy hodnotil konfrontácie vykonané medzi obvineným S. K. a spoluobvineným H. a H..

Dovolací súd teda nedospel k záveru, že bolo porušené právo na obhajobu zásadným spôsobom a že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to preto, že výpovede N. H. a K. H. z 20. septembra 2017 v pozícii svedkov a obvinených, neboli použité na preukázanie a dokázanie viny obvineného S. A..

Ďalej sa obvinený vyjadril k obsahu jednotlivých vykonaných dôkazov, ktoré podľa neho jeho vinu nepreukazujú, ide o:

- znalecký posudok Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru Slovenská Ľupča č. PPZ-KEU-SL-EXP-2017/2588,
- správa telekomunikačnej spoločnosti O2,
- výsluch K. T. z 24. januára 2018, a tiež
- úradný záznam zo 6. septembra 2017.

Najvyšší súd poznamenáva, že hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Jedná sa o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy vyhodnotené v jeho prospech.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dokazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Ak by záver súdu o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Dovolací súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy aj ich hodnotenie súdmi nižších stupňov. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať, alebo meniť iba súd odvolací (§ 322 ods. 3 a § 326 ods. 5 Trestného poriadku).

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení (ak dovolanie nepodá minister spravodlivosti) aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Ako už bolo uvedené, dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Ako teda už bolo uvedené, ustálenie skutku súdom na podklade dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Taktiež všetky ostatné práva, ktoré sú vyjadrením práva na obhajobu a podmienky na spoľahlivé zistenie skutkového stavu boli v predmetnej veci riadne zabezpečené.

Zo zmieneného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a ani iný dovolací dôvod, a preto rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.